

DESET DANA
U „ISLAMSKOJ
DRŽAVI“

JIRGEN TODENHEFER

Prevela s nemačkog
Dušica Milojković

■ Laguna ■

Naslov originala

Jürgen Todenhöfer

INSIDE IS – 10 TAGE IM 'ISLAMISCHEN STAAT'

Copyright © Verlag C.H.Beck oHG, München 2015
Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Frederika, koji je dao ogroman doprinos
na putovanju i tokom izrade i opremanja ove knjige.*

© Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Sadržaj

I	Rađanje „Islamske države“	9
II	Ciljevi Zapada	19
III	U potrazi za istinom	36
IV	Do samog fronta ID.	42
V	Na četvu s teroristima	51
VI	Majka džihadiste	136
VII	Ugovaranje putovanja	143
VIII	Putovanje u „Islamsku državu“ – Grube skice jedne noćne more.	174
	Do pred samu granicu	177
	Deset dana u ID	184
IX	Otvoreno pismo kalifu „Islamske države“ i njegovim stranim borcima	294
X	Pogovor o Džihadisti Džonu.	304
	<i>O autoru.</i>	309

I

Radanje „Islamske države“

„Islamska država“ kao da je tek izronila iz tame istorije. A već je sebi obezbedila mesto u središtu svetske politike. Ona, međutim, već duže postoji. Čedo je rata u Iraku 2003. godine.

U avgustu 2007. prvi put sam se sreo s jednim od njenih boraca, u iračkom gradu Ramadiju oko kog su se vodile borbe. Dvadesetsedmogodišnji Rami, gotovo stidljivi student istorije, teroristima se priključio jer su mu američki vojnici prilikom pretresa kuće ubili majku. Pred njegovim očima. „A šta biste vi uradili?“, ogorčeno me je pitao, videvši da takvu odluku uopšte ne razumem uprkos njegovom bolu. Rekao mi je da je lako imati plemenite stavove o otporu i terorizmu ako živite u miru i blagostanju. Pitao me je da li sam nekad razmišljao o tome šta se odigrava u čoveku pre nego što sebe digne u vazduh kao atentator-samoubica. Pošto sam ćutao, dodao je: „Prestanite da nas napadate i ponižavate. Gubite se iz naših zemalja. Al Kaida će tada nestati sama od sebe.“

* * *

Uspon Al Kaide do jednog od faktora u haotičnoj borbi za moć u Iraku započeo je već četiri godine ranije, 2003. Oličen u tridesetsedmogodišnjem jordanskom sunitu Abu Musabu al Zarkaviju. On je prvobitno planirao da sa svojom „Zajednicom monoteizma i džihada“ svrgne jordansku kraljevsku kuću. Invazija SAD na Irak iznenada mu je, međutim, ponudila sasvim drugačiju mogućnost. Mogućnost da konačno povede borbu protiv Amerikana i džihad protiv šiita, koje je smatrao „otpadnicima“, izdajnicima islama. Nakon pada Sadama Huseina, šiiti su preuzeli neograničenu vlast u Iraku, a ranije toliko uticajne sunita brutalnim metodima isključili iz političkog života zemlje.

Već ubrzo posle američke invazije, Zarkavi je započeo da gradi iračke borbene snage. U manjem broju pridružili su im se i arapski borci koji su se zajedno sa Al Kaidom preko Sirije prebacili u Irak. Zarkavi je raspolagao sa ukupno tek nešto više od dve hiljade izuzetno efikasnih boraca. Od toga hiljadu u pokrajini Anbaru. Ostali su se borili pre svega u pokrajini Dijali i u nekim sunitskim četvrtima Bagdada. Zarkavi je koristio neraspoloženje sunitskog stanovništva. Omiljene žrtve bili su mu irački vojnici i policajci, i to naročito šiiti. U avgustu 2003. njegovi ljudi su, prema američkim podacima, digli u vazduh Imam-Alijevu džamiju u gradu Nadžafu. Sledili su talas za talasom krvavih napada.

Gotovo svaki napad u Iraku američki okupatori su velikodušno pripisivali Zarkaviju. Njegova zvanična uloga znatno je prevazišla njegov stvarni značaj. Sistematski je

prećutkivano da pored Al Kaide postoji i jedan mnogo moćniji „građanski otpor“ američkim okupatorima, sa znatno više boraca. Ta činjenica bi imala lošu prođu na američkoj domaćoj sceni. Rukovodstvu SAD je nakon pada Sadama Huseina bila potrebna neka upečatljiva slika dijaboličnog neprijatelja kako bi pred biračima moglo da opravda beskrajne borbe u Iraku. Zarkaviju se ova uloga sveprisutnog teroriste izgleda i dopadala.

U svetu je postao poznat po ciničnoj filmskoj inscenaciji odsecanja glava zapadnim taocima. Godine 2004. pojavio se video-snimak s naslovom *Abu Musab al Zarkavi kolje Amerikanca*. U njemu je snimljeno odsecanje glave Americancu Nikolasu Bergu. Navodno, kao osveta za „sramna dela“ SAD u Abu Graibu. Berg i kasnije žrtve imali su na sebi narandžaste kombinezone, kao zatvorenici iz Abu Graiba. Za razliku od sadašnjih pogubljenja pod Al Bagdadijem, krvavi čin smaknuća prikazan je u celini.

U jesen 2004. Zarkavi je zvanično pristupio Al Kaidi. Amerikancima se možda i to dopalo. Njegova grupa je u javnosti dobila naziv „Al Kaida u Iraku“ (AKI). Bagdadi je, uzgred budi rečeno, u to vreme sedeo u američkom zatvoru. Zarkavi je, međutim, nastavio da neobuzdano ubija. Toliko brutalno da se Bin Ladenov zamenik Ajman al Zavahiri konačno pismeno požalio da prilikom Zarkavijevih samoubilačkih napada gine previše civila. I da gine više šiita nego Amerikanaca. Bin Laden i Zavahiri su – za razliku od Zarkavija – težili pomirenju sunita i šiita.

Zarkavi se, međutim, nije mogao zaustaviti. Ni u jednom trenutku. Svuda gde bi se pojavio postajao je predmet

spora zbog svoje brutalnosti i zbog strogosti šerijatskog zakona AKI. Šerijat* je, doduše, mogao da sprovede samo u malobrojnim mestima. Tamo gde je mogao važila su, međutim, kruta, puritanska pravila. Pušenje, piće i muzika bili su zabranjeni.

Zarkavijevi nemilosrdni metodi umnogome su podsećali na metode vehabija od pre dve stotine godina na Arabijskom poluostrvu. Oni su pak podsećali na haridžije**, ubice Prorokovog zeta Alija, od pre hiljadu trista godina. Svako ko je makar za milimetar odstupao od njihovih uskogrudih verskih predstava bio je izložen nemilosrdnim i krvavim progonima. Uključujući žene, decu i starce. Ekstremisti XX veka i danas sebe nazivaju modernim haridžijama.

U junu 2006. američkim borbenim snagama je pošlo za rukom da ubiju Zarkavija, u dobro isplaniranom vazdušnom napadu kod Bakube, dvema bombama od po 250 kg. Americi je bio hitno potreban neki uspeh u Iraku.

Borba Al Kaide se, međutim, nastavila. Posle spajanja većeg broja manjih grupa otpora, „Al Kaida u Iraku“ je u

* Šerijat kao pravna norma predstavlja skup svih propisa iz oblasti svetovnog i verskog prava na osnovu kojih su uređeni odnosi u islamskoj zajednici. Muhamed nije pravio razliku između verskog i svetovnog zakona. (Prim. prev.)

** Razlike između sunita, šiita i haridžita (haridžija) su sledeće:

- Suniti veruju da odluke pravednog kalifa Alije (Alija) nisu opravdale nijedan oblik pobune.
- Šiiti veruju da je imamat (vođstvo) bio Alijino pravo, te da je vladavina prva tri rašidunska kalifa bila nevaljana.
- Haridžiti insistiraju da svaki musliman može biti vođa muslimanske zajednice te da ima pravo da digne ustanak protiv svakog vladara koji ne poštuje njihovo tumačenje islama. Njihovi radikalni predstavnici sve druge muslimane smatraju izdajnicima i otpadnicima. (Prim. prev.)

oktobru 2006. proglasila „Islamsku državu Iraka“ (IDI). Novi vođa postao je Egipćanin Abu Ajub al Masri. Prvi duhovni emir postao je Iračanin Abu Abdulah al Rašid al Bagdadi – koga ne treba brkati sa trenutnim „kalifom“ Abu Bakrom al Bagdadijem. Stvarno postojanje i značaj ovog duhovnog emira i do danas su sporni. Broj boraca IDI još uvek se kretao oko dve hiljade. Iz političkih razloga gotovo svi napadi koji su poticali od drugih grupa pokreta otpora predstavljani su, međutim, kao akcije IDI/Al Kaide.

Američko rukovodstvo je u međuvremenu bilo izloženo sve jačem vojnom i političkom pritisku zbog narastanja otpora u Iraku. A bilo je i umorno od rata. Oružju masovnog uništenja, zbog kog se navodno krenulo u rat, nigde se nije moglo ući u trag. Ali zato je sve više rastao broj poginulih američkih vojnika. Stoga su SAD promenile strategiju. I u Iraku se vrećom novca može postići više nego armijom oklopnih vozila. Pustolovno velikim, milionskim sumama, isplaćenim sunitskim plemenima iscrpljenim sukobima, SAD su konačno postigle sporazum o vojnom primirju. Osnovani su pokreti kao što su „Nacionalni savet buđenja Iraka“ i „Sunitski pokret buđenja“ i stvorene efikasne sunitske milicije koje su, da bi se razlikovale od stranih boraca IDI, nazvane „Sinovi Iraka“.

Motivisana obećanjem da će kasnije dobiti svoj udeo u moći i blagostanju Iraka, sunitska plemena su sve neomiljeniju IDI isterivala iz njenih uporišta. Neke manje ćelije IDI pritom su se, doduše, ipak očuvale, pre svega u

Bagdadu, Dijali i u velikim gradovima – Anbaru, Faludži i Ramadiju. IDI se, međutim, uprkos tome našla u egzistencijalnoj krizi. Sunitska plemena su na vojnu suzdržanost prisilila i pripadnike „građanskog otpora“. Oni su, za razliku od boraca IDI, imali svoja građanska zanimanja kojima su mogli da se vrate.

Američke borbene snage su se, zauzvrat, povukle u svoja uporišta i tamo ukopale poput krtica. Američki vojnici retko su se mogli videti na iračkim ulicama. Američka predstava da su Iračani bačeni na kolena zahvaljujući Bušovom pojačanju vojnih snaga, takozvanom „surdžu“*, obična je propagandna legenda. U to vreme sam bio kod umerenih boraca pokreta otpora u pokrajini Anbaru, a nešto kasnije i u Bagdadu. SAD su rat u Iraku prosto i upečatljivo izgubile. Uz pomoć dolara koje su poklanjale uspele su, međutim, makar da spasu obraz i da se prilikom povlačenja krajem 2011. prave kao da je taj rat na kraju, na jedvite jade, ipak dobijen.

Ni američka, a ni iračka vlada, međutim, nisu održale svoja velika obećanja data sunitima. Suniti, a pre svega članovi nekada vladajuće partije Baas, praktično su i dalje bili isključeni iz političkog života Iraka. Nakon što je IDI razvlašćena, nisu više dobijali ni novac. Mnogi mladi suniti ponovo su bili nezaposleni. Umesto da budu nagrađeni, suniti su ugnjetavani, a progonili su ih i milicijski odredi smrti. Irački premijer, šiit Nuri Al Maliki uspostavio je antisunitski režim terora kao osvetu za teške godine pod Sadamom. Zapad je sve to znao. Ali nije ga zanimalo.

* Engl.: *surge* – pojačanje. (Prim. prev.)

* * *

Nakon što su šefovi IDI Al Masri i prvi Al Bagdadi u aprilu 2010. ubijeni u američkim napadima iz vazduha, rukovođenje proređenim ćelijama IDI preuzeo je tridesetosmogodišnji doktor islamskih studija Abu Bakr al Bagdadi. Ove ćelije još uvek su se pokoravale Al Kaidi.

Za vreme takozvanog Arapskog proleća 2011, IDI su se priključili i osiromašeni bivši komandanti Sadama Huseina. I oni su 2003. isključeni iz iračkih borbenih snaga i nikada im nije ponovo pružena prilika. IDI je time ponovo narasla do razmera malih, ali delotvornih borbenih snaga. Al Bagdadi je nastavio Zarkavijev pohod protiv šiita i Malikijeve vlade. Sa istom brutalnošću i istim krutim AKI tumačenjem šerijata.

Kad je paralelno s tim na zamahu dobio i oružani otpor Asadu u Siriji, Al Bagdadi je tamo krajem 2011, pod vođstvom Sirijca Abu Muhameda al Džulanija, osnovao terorističku organizaciju Džabhat al Nusra. Ona se tokom narednih meseci sa sve većim uspehom borila protiv sirijskog režima. Njena bliskost s IDI i Al Kaidom u početku je prećutkivana. S dobrim razlogom: Al Kaida i iračka IDI među Sirijcima nisu bile omiljene.

„Alavitski jeretik“ Asad savršeno je odgovarao slici o neprijatelju kakvu su pobunjenici gajili. Sekularni predsednik, alavit, jedan od najbližih saveznika šiitskog Irana i navodno potajno prozapadno, pa čak i proizraelski nastrojen. Većina pobunjenika koje sam u Siriji sreo smatrala je Asada prijateljem Izraela, mada je Izrael više puta bombardovao njegove položaje. Protiv unapred stvorenih predstava o neprijatelju ni u Siriji ništa ne pomaže.

* * *

U ustanke u Siriji bilo je umešano više vlada s Bliskog istoka i sa Zapada, koje imaju veliki interes za promenu vlasti u ovoj zemlji. Saudijska Arabija, Katar, SAD, Francuska, Engleska i drugi pokušavali su da ojačaju borbu protiv Asada. To su činili uz pomoć novca, isporuka oružja i rada u javnosti, koji je u nekim stvarima podsećao na kampanju dezinformacija uoči rata u Iraku 2003. Kad bih prilikom svojih poseta Siriji uveče čitao zapadne vesti na internetu, često sam pomišljao da zapadni mediji pišu o nekoj sasvim drugoj zemlji, a ne o onoj koju sam upravo intenzivno doživljavao.

Oružje koje je doprinelo da se mirne demonstracije pretvore u nemilosrdni građanski rat dopremano je u Tursku brodovima, u ogromnim teretnim kontejnerima, uz prijateljsku saglasnost SAD. Odatle je transportovano u Siriju i dalje deljeno pobunjenicima. Manji krijumčarski putevi vodili su preko Libana, a kasnije i kroz Irak.

Ove isporuke su imale blagoslov oficira CIA, koji su na tajnim mestima utvrđivali kome koje oružje treba da ode. Tako su Amerikanci, navodno, obezbeđivali da oružje ne bude isporučeno direktno Džabhat al Nusri ili drugim ekstremističkim grupama, mada na sirijskoj teritoriji nad time više nisu imali kontrolu. Pritom su znali da će oružje kasnije završiti i kod terorističkih grupa. Kao i svako ko je bar donekle poznao vojnu situaciju u Siriji. (Kad oružje pređe granicu, najmilitantnije grupe pobunjenika uvek su mogle za sebe da proberu ono najbolje). Grupe koje važe za umerene često su strano oružje naprosto prodavale

organizacijama bliskim Al Kaidi. U Siriji je procvetala unosna trgovina oružjem.

Isporuke novca, oružja i boraca u velikom stilu su organizovali privatni donatori i organizacije iz Saudijske Arabije i Kuvajta. Najveći deo novca i oružja odlazio je radikalnim islamističkim grupacijama. To je, doduše, prema zakonima tih zemalja bilo zabranjeno, ali ta okolnost gotovo nikoga i ništa nije sprečavala.

Do 2013. Džabhat al Nusra je izrasla u najjaču pobunjeničku grupu u Siriji. Postala je toliko moćna da se Al Bagdadi smatrao prinuđenim da javno izjavi da Džabhad Al Nusra nije ništa drugo do IDI u Siriji. Dosledno tome, pozvao je Džulanija da mu se javno zakune na vernost. Ovaj je to, međutim, odbio i radije se na vernost zakleo vođi Al Kaide Ajmanu al Zavahiriju. Džulani je hteo da bude filijala centrale, a ne filijala filijale.

Al Zavahiri je zbog toga od Al Bagdadija zatražio da dopusti da Al Nusra i IDI budu odvojeni, „kao i dosad“, kako bi svaka od ovih organizacija mogla da se usredsredi na svoje područje. Al Bagdadi je to odlučno odbio, izjavljujući da će Al Nusra ubuduće predstavljati deo IDI. Pošto Zavahiri i Džulani nisu popuštali, Al Bagdadi je zvanično raskinuo sa Al Kaidom i proglasio Džulanija za otpadnika. Više od polovine boraca Nusre posle toga je napustilo Džulanija, prešlo kod Al Bagdadija i zaklelo mu se na vernost.

Grad Raka i severoistok Sirije dospeli su pod Al Bagdadijevu kontrolu. On je IDI preimenovao u IDIL („Islamska država Iraka i Al Šama – Levanta“). Kasnije se IDIL nazvao samo – ID, „Islamska država“. Kod tog naziva nema više

geografskih ograničenja. Na kraju krajeva, pretenzije ID su globalne. Kad je Abu Bakr al Bagdadi proglasio kalifat „Islamske države“, u toj „Islamskoj državi“ živelo je već preko šest miliona ljudi.

II

Ciljevi Zapada

A Zapad ponovo vodi rat na Bliskom istoku. Da li je to već dvadeseti ili trideseti rat u ovom naftom bogatom regionu? Ovog puta vodi se protiv ID, takozvane „Islamske države“, od čije demonstrativne brutalnosti svet hvata jeza. Da li je Zapadu zaista pre svega cilj da spreči srednjovekovno varvarstvo? Ili pak interveniše zato što je ID u međuvremenu u Iraku počela da ugrožava njegove interese vezane za naftu? Borcima ID je, naime, pošlo za rukom da pod svoju kontrolu stave „strateški naftovod“ koji naftu iz Iraka sprovodi u Tursku, i da time unište žilu kucavicu iračke naftne industrije.

SAD su oduvek bile spremne da vode ratove radi nesmetane eksploatacije i transporta nafte. Sve dok su borci ID ubijali i sekli glave samo u Siriji, daleko od mnogo većih iračkih naftnih polja, SAD su ih ostavljale na miru. Čak su ih indirektno i podržavale, preko savezničkih država u Persijskom zalivu. Slično kao i druge velike sirijske terorističke organizacije, Džabhat al Nusru,

Islamski front ili Ahrar al Šam. Zato što su se borili protiv Asada. Tog saveznika Irana, koji je nakon rata u Iraku 2003. i pada njegovog protivnika Sadama Huseina, postao suviše moćan za SAD. Do čega je Zapadu u ovom novom ratu u Iraku zaista stalo?

Uspon Zapada, koji je započeo pre pet stotina godina, nikad nije počivao na čovekoljublju. Nikada nije počivao na civilizatorskim idejama za ostatak sveta, već na doslednom rukovođenju sopstvenim privrednim interesima. I na nemilosrdnosti njegovih vojski. Zapadni šefovi država, međutim, uglavnom ističu u prvi plan plemenite motive kako bi obezbedili podršku svojih podanika, ili birača. Pripadnike drugih kultura najpre su ubijali u ime hrišćanstva, a zatim u ime ljudskih prava i demokratije. Ali zapravo se uvek radilo samo o novcu, moći i slavi. Sve do danas. Amerikanac Samjuel Hantington slaže se s mnogim istoričarima kad konstatuje: „Zapad nije osvojio svet zahvaljujući svojim nadmoćnim vrednostima, već svojoj nadmoći u primeni sile. Zapadnjaci često zaboravljaju ovu činjenicu, ali oni koji nisu zapadnjaci nikad je ne zaboravljaju.“ Nasilnost Zapada probila je sve granice. Prevazišla je čak i ono što danas podrazumevamo pod zverskim terorizmom ID. Luj de Bodikur, francuski književnik, kolonista, opisao je jedno od bezbroj francuskih varvarstava u Alžiru: „Ovde vojnik iz zabave ženi odseca grudi, a tamo drugi hvata dete za noge i razbija mu glavu o zid.“ Viktor Igo, takođe Francuz, izveštava o vojnicima koji su jedni drugima dobacivali decu da bi ih dočekali na vrhove bajoneta. Za par usoljenih ljudskih ušiju plaćalo se sto sua.

Odsečene glave donosile su mnogo više. Alžirskim borcima za slobodu glave su odsecane sve do kraja rata u

Alžiru, 1962. Odrubljene glave su zatim i javno izlagane. Baš kao danas u „Islamskoj državi“.

Ni Iračanima pod britanskom kolonijalnom vlašću nije bilo bolje. Winston Čerčil ih je 1920, zbog njihovog ustanka protiv britanske krune, optužio za „nezahvalnost“. Tom prilikom je upotrebio hemijsko oružje, kako je ponosno primetio – „s izvanrednim moralnim dejstvom“.

U Libiji su plemenske vođe trpane u avione i bacane s velike visine.

Italijanska kolonijalna vojska držala je libijske devojke kao seksualne robinje. Stotine hiljada civila zatvarane su u koncentracione logore u pustinji, u kojima je polovina njih žalosno skončala.

Ove sadističke grozote ni do danas se nisu promenile. Samo što im nikada nismo poklanjali pažnju, ili smo potiskivali ono što znamo o njima. Muslimanski svet ih nije zaboravio. U američkom zatvoru Bagramu, kod Kabula, u kom su sprovedena mučenja, postupalo se, kako tvrdi jedan visoki američki vojni zapovednik, varvarskije nego u Gvantanamu. Borbeni psi su silovali (!) zarobljene talibane dok sve ne priznaju. Objavio sam svedočenja jednog američkog stručnjaka za bezbednost o ovim zbivanjima. Niko zbog toga nije bio ogorčen. Šta bi se desilo da su psi silovali američke vojnike?

Sa sličnom brutalnošću postupali su i zapadni „borci za ljudska prava“ posle 2003. u Iraku. Mlada Iračanka Manal je, u zatvoru na Bagdadskom aerodromu, bila prinuđena da gleda kako američki vojnik siluje mladog iračkog borca pokreta otpora. Sto puta je, kao krik, slala u svet ovu priču

o svom poniženju, i zbog toga je izvedena pred sud. Niko se nije zainteresovao za to. Devojka koja je na taj način doživela duševni slom nije bila Amerikanka.

U Gvantanamu su, prema najnovijim izveštajima, zatvorenike seksualno zlostavljale američke čuvarke. Ponekad i po dve istovremeno. Kada se u SAD za ovo seksualno zlostavljanje doznalo, čuvarke su samo opomenute. Zlostavljanje i seksualna zloupotreba zarobljenih Arapa za Zapad, izgleda, ne predstavljaju nikakav zločin. Nemački časopis *Spiegel* je o tome iscrpno izvestio, ali taj skandal izgleda nikoga ne zanima.

Kad borci ID počine slične zločine, ogorčenje Zapada nema granica. Vlade se sastaju, a vojni štabovi zasedaju kako bi pronašli strategiju za sprečavanje takvih sramnih napada na „naše vrednosti“. Zločini koje počine Arapi očigledno su nešto drugo nego zločini koje činimo mi. To je, zapravo, rasizam u svom najodvratnijem obliku.

Zapadni filozof Žan Pol Sartr tvrdi da se Zapad prema Arapima uvek ponašao kao prema ljudima niže rase, „na stupnju razvijenijih majmuna“. Oni su za Zapad uvek bili „stanovnici“ Arabije, ali nikad i njeni pravi „vlasnici“. Čak i veliki francuski političar i publicista Aleksis de Tokvil postavlja pitanje: „Kad pogledamo zbivanja u svetu, ne stiže li se utisak da je Evropljanin za druge rase ono što je čovek za životinje. On ih potčinjava da mu služe, a ako više ne može da ih podjarmi, uništava ih.“

Ni jedan jedini put u proteklih dve stotine godina nijedna arapska zemlja nije napala neku zapadnu zemlju. Napadači su uvek bile evropske velike sile. Pritom su brutalno

ubijeni milioni arapskih civila. Priča o muslimanskim grozotama sve činjenice izvrće naglavce. Zapad je bio mnogo grozniji.

I ne samo u muslimanskom svetu. Kada su Mahatmu Gandija upitali šta misli o zapadnoj civilizaciji, čuveni Indijac je odgovorio: „Mislim da bi to bila dobra ideja.“ Stvarnost zapadne vladavine u Indiji, koju je imao prilike da doživi, Gandi je smatrao „satanskom“. Kad sam 1975, kao mlad poslanik u nemačkom parlamentu, indijskoj premijerki Indiri Gandi nepozvan održao predavanje o značaju ljudskih prava za zapadnu politiku, ona me je zapanjeno upitala: „Zar vi u to stvarno verujete?“

Bivši glavni komandant vojnih snaga NATO-a Vesli Klark ispričao je da su mu, kraće vreme nakon 11. septembra, u Pentagonu pokazali tajni spisak sedam „otpadničkih država“ koje nameravaju da napadnu u narednih pet godina. Među njima su bili Irak, Libija, Sirija i Iran. Bušovi ratni huškači nisu hteli da propuste jedinstvenu priliku koju su im teroristički napadi od 11. septembra pružili. Prema Klarkovim rečima, hteli su da iskoriste povoljan trenutak kako bi većim brojem ratova „destabilizovali, izvrnuli naglavce, a zatim kontrolisali Bliski istok“. Znali su da će časne razloge za to nekako već pronaći.

Zapadnoj javnosti nije lako da prozre toliko ciničnu igru zapadne politike. Ona zaista veruje da smo mi „dobri momci“. U svest Zapada tokom stotina godina urezivala se slika islama kao neprijatelja. Ali to je izmanipulisana slika.

Nisu muslimani ti koji su izmislili „sveti rat“ i u krstaškim pohodima pobili četiri miliona muslimana i Jevreja. Hrišćani su bili ti koji su u Jerusalimu „gazili kroz krv do kolena pre nego što bi plaćući od sreće“ prišli

Spasiteljevom grobu. Nisu muslimani bili ti koji su u ime kolonizacije Afrike i Azije izmasakrirali pedeset miliona ljudi. Nisu muslimani bili ti koji su u Prvom i Drugom svetskom ratu mogli da se pohvale da su pobili sedamdeset miliona žrtava. A nisu muslimani, već smo mi, Nemci, bili ti koji su kukavički i sramno pobili deset miliona Slovena i šest miliona Jevreja, svojih sugrađana, suseda i prijatelja. Kada su naši takozvani hrišćanski političari osvetlali obraz hrišćanstvu, toj predivnoj religiji ljubavi? Kada i gde smo se s ljubavlju i poštovanjem ponašali prema bratskim religijama, jevrejstvu i islamu?

Kontinenti i zemlje koje je Zapad tokom proteklih pet stotina godina osvajao nisu bez otpora trpeli naša varvarstva. Mada se veliki deo stanovništva prilagođavao, svuda je bilo i grupa koje su pružale otpor. Miran, poput Gandijeve „građanske neposlušnosti“ u Indiji. Ili pak oružani, poput nekadašnjeg FLN-a (Fronta nacionalnog oslobođenja) u Alžiru, ili legalnog iračkog otpora invaziji SAD 2003, koja se kosila s međunarodnim pravom.

Ali još je francuski književnik Žan Kokto konstatovao da „čistota neke revolucije traje najviše četrnaest dana.“ Legalni otpor brzo se pretvara u ubilački terorizam. I to ne samo u muslimanskom svetu. Pored hrišćanskih terorista, kao što bio je Žorž Habaš, koji je naređivao brutalno ubijanje jevrejskih naseljenika, bilo je i cionističkih terorističkih organizacija, kao što su Irgun, s Menahemom Beginom na čelu, ili „Borci za slobodu Izraela“, koje je predvodio Jicak Šamir, a koji su i sami sebe nazivali teroristima. Teroristi Begin i Šamir kasnije su postali premijeri svoje zemlje, kojima se Zapad iz sve snage udvarao i podržavao ih.

* * *

Terorizam je svetski, a ne muslimanski fenomen. Prema podacima iz Globalne baze podataka o terorizmu, vrhunske ustanove koju američka vlada zvanično finansira, u zapadnom svetu je 2013. godine bilo 239 terorističkih napada. Samo dva od njih počinili su muslimani. U prethodnoj godini muslimani su počinili šest od ukupno 196 napada. Većinu od ukupno 239 napada izvršili su nepoznati počiniooci, a za njima slede separatisti, levi ekstremisti, desni ekstremisti, protestanti i ostali.

Tvrđnja: „Svaki musliman nije terorista, ali svaki terorista jeste musliman“, dakle, puka je besmislica. Mada je istina da su „islamistički“ teroristički napadi bili natprosečno krvavi. U Nemačkoj, uostalom, „islamistički“ teroristi sve do danas nisu ubili ni jednog jedinog Nemca. Ali zato su od 1990. radikalni desničari u Nemačkoj ubili dvadeset devet muslimana. Treba se samo setiti ubistava iz 2005. i 2006, poznatih kao NSU* ubistva, ili ubistava u gradovima Melnu i Zolingu. Te činjenice, međutim, ne mogu da zaustave antiislamske propovednike mržnje.

„Islamistički“ terorizam proteklih godina, međutim, nije u prvom redu besneo na Zapadu, već na Bliskom istoku. Podstaknut ratovima protiv terorizma koje su SAD vodile u Avganistanu, Iraku i Libiji. Ti ratovi su bili pravi programi za uzgoj terorizma. Ali taj terorizam, koliko god bio strašan za svoje žrtve na Istoku i Zapadu, nikad nije stvarno smetao tvorcima američke planetarne strategije. Naprotiv, pružao im je važne izgovore, potrebne da uz

* Nem.: *National Sozialistischer Untergrund* – Nacionalsocijalističko podzemlje, nemačka ekstremno desničarska teroristička mreža. (Prim. prev.).

pristanak američkih birača neprestano intervenišu na osovini nafte i zemnog gasa, odnosno takozvanoj „osovini zla“. Nafta je, prema rečima bivšeg američkog ministra inostranih poslova Henrija Kisindžera, bila previše vredna da bi se mogla prepustiti Arapima.

Teroristi su „otpadnici“, „negativci“ koji su američkoj politici uvek bili potrebni da bi svojim vojnim intervencijama mogla da obezbedi privid legitimnosti. Čuven je očajnički povik bivšeg generala Kolina Pauela nakon sloma Sovjetskog Saveza: „Ponestalo mi je negativaca!“ Da terorista nema SAD bi ih izmislile. Ponekad to i čine.

O američkoj agresivnoj strategiji eksploatacije nafte i zemnog gasa može mnogo da se pročita u zvaničnim dokumentima. Vlada SAD je, na primer, u maju 1997. izjavila da se obavezuje na vojne intervencije ako se radi o „obezbeđivanju neograničenog pristupa ključnim tržištima, zalihama energenata i strateškim resursima“. Samo idioti ne shvataju o čemu se u svetskoj politici danas radi: „*It's the oil, stupid!*“ („O nafti, budalo!“)*, o nafti, crnom zlatu od kog zavisi američko blagostanje. Nafti, tom najpodmuklijem daru Nečastivog.

Teroristi svoje napade shvataju kao opravdani odgovor na agresivnu eksploatatorsku politiku Sjedinjenih Država, koje na njihove zemlje gledaju kao na američke benzinske pumpe. I pritom koriste najbrutalnije metode. Mladi muslimani u Nemačkoj i Iraku iz dana u dan i iz godine u godinu gledaju kako zapadno oružje, zapadni saveznici

* Parafraza jedne replike iz filma *Pobesneli Maks*. (Prim. prev.)

i zapadni vojnici teško ranjavaju i ubijaju muslimanske žene, decu i muškarce u Avganistanu, Pakistanu, Iraku, Jemenu, Somaliji i Palestini. Sve dok neki od njih u jednom trenutku ne počnu da reaguju na to. Niko ne dolazi na svet kao terorista.

Zbog ovog terorizma, koji bi navodno trebalo da oslobodi Bliski istok, najviše pate civili koji tamo žive. Muslimani i hrišćani podjednako. Baš kao i prilikom bombardovanja kojima Zapad veruje da može da se „bori“ protiv tog terora. Većina tamošnjih muslimana i hrišćana stoji bespomoćna i očajna usred ovog jezivog začaranog kruga nasilja.

Teroristi na Bliskom istoku znaju da su samo manjina. Da bi pretežna većina muslimana želela da se svoje bede oslobodi mirnim putem. Bliskoistočni terorizam je manjinski fenomen. On, međutim, ipak smatra spasavanje muslimanskog sveta svojom obavezom, koja se navodno ne može prenebregnuti. Pre svega ako Zapad ismeva i gazi ono što je muslimanima najsvetije, njihovu veru. Zapad ne razume da ismevanje proroka Muhameda muslimane povređuje jednako kao i svako bombardovanje iz vazduha. Zapad to i ne zanima. Treba, naime, braniti naše vrednosti, a ne vrednosti muslimanskog sveta.

Većina terorista zna da na vojnom planu protiv Zapada nemaju nikakve šanse, i da pre svega razaraju sami sebe i svoj sopstveni svet. Žan Pol Sartr je ovo samouništavajuće očajanje opisao još 1961, za vreme rata za oslobođenje Alžira.

„Ovaj suzdržani gnev vrti se ukруг i pustoši među samim potlačenima. Da bi ga se oslobodili, oni se međusobno

kolju. Plemena se uzajamno bore jer ne mogu da napadnu pravog neprijatelja, a možete se pouzdati u to da će kolonijalna politika raspirivati njihova rivalstva. Provala nasilja ruši sve brane. To je efekat bumeranga. Nasilje nam se vraća, a mi jednako kao i pre ne shvatamo da je to naše sopstveno nasilje.“

U muslimanskom svetu se već dugo spori oko toga treba li podražavati u mnogim domenima nadmoćni Zapad, ili se jače oslanjati na islamske vrednosti i tradicije. Terorističke organizacije svoj spas traže u povratku jednom manje ili više „puritanskom“ islamizmu. Uz veliku finansijsku podršku strogo vehabijske kraljevine Saudijske Arabije. Vehabije u *Kuraniu* vide poruku Božju, koja za večita vremena razjašnjava sva društvena, kulturna i politička pitanja i u sebi sadrži nepromenljiva uputstva. Vehabije su finansijski jaka, malobrojna manjina. Ovoj strogoj islamskoj veroispovesti pripada samo dva odsto od ukupno milijardu i šest stotina hiljada muslimana. A i to samo ako se u njih računaju i takozvane salafije. Većina muslimana u svetu pokušava da poruke *Kurana* pomiri sa stvarnošću našeg doba. Oni zastupaju jedan znatno umereniji, blaži, savremeni islam.

Ovaj verski sukob unutar samog islama natkriljuje pitanje kako treba reagovati na agresivnu vojnu politiku Zapada. Najradikalniji odgovor daje ID. Ona bezuslovnu borbu protiv zapadnog sveta povezuje sa jednako nemilosrdnom borbom protiv svih muslimana koji se ne potčinjavaju njenoj brutalnoj srednjovekovnoj ideologiji. Za ID odgovor na sva pitanja našeg doba glasi „Islamska država“. Najpre samo na Bliskom istoku, ali dugoročno gledano i u celom svetu.

Sve to su objašnjenja, a ne opravdanja. Terorizam se ne može opravdati. A pogotovo ne terorizam „Islamske države“. Ako se ubijaju civili, to je uvek ubistvo. O tome ne može biti nikakve diskusije. Onaj ko preskoči ovaj pasus neće razumeti smisao i istorijsko mesto „Islamske države“.

U svom životu sam se sreo s mnogo militantno opredeljenih ljudi i terorista. Još kao student, 1960, s borcima FLN-a u Alžiru, 1971, kao sudija, s teroristima Frakcije Crvene armije (RAF), kao poslanik, sedamdesetih godina, s borcima za slobodu i teroristima u Mozambiku, Angoli i Namibiji, kao rukovodilac u medijima, 2007. prvi put s borcima ID u Iraku, 2010. s vođama talibana u Avganistanu, 2012. s teroristima Al Kaide u Siriji itd. Oni tvrde da vode plemenit, oslobodilački rat za svoj „narod koji je u lancima“. Smatraju da Božja zapovest „ne ubij“ za njih ne važi. Svi postupaju i iznose argumente kao da im je mozak ispran. Kao da im je neko u glavu ugradio prekidač. Iznenada je sve postalo dozvoljeno. Pa oni se bore za dobru stvar. Ako se ostave po strani njihove sumanute ideološke predstave, većinom su bili prilično normalni i savremeni ljudi. A ipak su bili ubice. Sasvim nesumnjivo.

Ali nisu li i ljudi koji stoje iza napadačkih ratova suprotnih međunarodnom pravu takođe teroriste i ubice – između ostalog i ubice svojih sopstvenih vojnika? Al Kaida je na celom Zapadu, u Americi i Evropi, tokom proteklih četrnaest godina pobila nešto više od tri hiljade trista ljudi. Buš Mlađi je, međutim, samo tokom rata u Avganistanu i Iraku pobio najmanje šeststo hiljada ljudi. U Iraku je to učinjeno u ratu koji je vođen protivno

svakom međunarodnom pravu, a bio je zasnovan prvenstveno na lažima. Nije li to terorizam? Nije li Britanac Piter Justinov bio u pravu kad je napadačke ratove nazvao „terorizmom bogatih?“ Za neko iračko dete nema nikakve razlike da li ga je razneo „muslimanski“ atentator samoubica ili „hrišćanska“ bomba. Rat je teror bogatih, teror je rat siromašnih. Neku kvalitativnu razliku do danas nisam uspeo da utvrdim.

Edvard Pek, koji je pod Ronaldom Reganom bio predavajući Radne grupe za terorizam Bele kuće, opisuje teškoće koje nastaju u pokušaju da se državni terorizam razgraniči od običnog. To čini sa svojevrsnom mešavinom sarkazma i rezignacije: „Predložili smo šest definicija terorizma. Sve su grubo odbačene. Prilikom pažljivog čitanja, svaki put se ispostavilo da su i same SAD bile umešane u takve aktivnosti.“

Terorizam nikad nije verski. Nikakav „islamski terorizam“ zapravo ne postoji, baš kao što ni terorizam severnoirske IRA ili Norvežanina Andersa Brejvika nije bio hrišćanski. Teror koji potiče od muslimana mi nazivamo islamističkim. Zapadni teror, međutim, nikad nećemo nazvati hrišćanskim – ili hrišćanističkim. Javnošću manipulišemo već i ovom jezičkom oznakom svojih neprijatelja. Onaj ko se kao terorista služi đavolskim sredstvima ne može se pozivati na Boga. Tvrdnja da terorizam predstavlja pre svega verski problem ateistička je legenda. Masovni zločini nemačkih nacionalsocijalista, ili sovjetskih i kineskih komunista, predstavljaju žalostan dokaz da čovek može da bude najužasnije od svih stvorenja. Kako s religijom, tako i bez nje.

* * *

Zapadni ratovi protiv terorizma uvek su predstavljali promašaj i katastrofu. Treba samo pogledati Avganistan 2001. i Irak 2003. Broj terorista na Bliskom istoku prosto je eksplodirao. U Bin Ladenovo vreme bilo je oko hiljadu međunarodnih terorista, a danas ih ima možda sto hiljada.

Ni sadašnja američka koalicija koja se bombardovanjima iz vazduha bori protiv „Islamske države“ neće postići svoj navodni cilj da zada smrtonosni udarac terorizmu. Ona će, pre svega i kao i uvek, pobiti više civila nego terorista. Već danas zbog ovih „mirovnih bombi“, bačenih na Mosul, Faludžu, Havidžu, Al Alam, Sadiju ili Raku, gine bezbroj sunitskih civila. Bombarduju se čak i dečje bolnice. Slike su jezive. Arapski mediji o tome iscrpno izveštavaju, ali zapadni ne. Ta bombardovanja samo još više razjaruju sunitske teroriste „Islamske države“ i neprestano im dovode nove borce. Svako dete koje neka zapadna bomba ubije stvara najmanje deset novih terorista.

Zapad ništa nije naučio iz unutrašnjih političkih katastrofa koje je izazvao svojim vojnim operacijama u Avganistanu, Iraku i Libiji. Ništa nije naučio ni iz istovremene eksplozije terorizma. Deca po pravilu samo jednom opeku prste na vrelom šporetu. Zapad, međutim, neprestano ponavlja svoju kontraproduktivnu strategiju bombardovanja. Ajnštajn je jednom navodno kazao da postoje dve beskrajne stvari: svemir i ljudska glupost. Za svemir još uvek nismo sasvim sigurni. Beskonačnost ljudske gluposti u međuvremenu se više ne može osporiti. Treba samo pomisliti na američki rat protiv terorizma.